

kaldte Tipper, som allerede indbringe Staten ikke saa lidt, og hvorved man endelig vilde bjærge betydelige Værdier for alle omboende Landboere. Det forekommer mig, at der uden overvældende store Udgifter maatte kunne staves et Udlob, som vilde kunne blive til overordentlig Velsignelse for Egnen. Men i det mindste maatte vi have et endeligt Svar fra Regeringens sagkundige.

Med det samme jeg har henvendt mig til den højtærede Indenrigsminister maatte jeg maasse endnu nævne det berømmelige Færgemonopol ved Fano. For 10 Aar siden tillod jeg mig at henvende mig til den daværende Indenrigsminister om Afløsning af Færgemonoplet paa Fano. Den Gang kunde det hele have været erhvervet for mindre end 100,000 Kr. Nu er det solgt for 300,000 Kr., og det synes dog at være temmelig strengt, at Befolkningen paa Fano stadig skal være underkastet de betydelige Omkostninger, som et Færgemonopol paa lægger dem, for at komme i Forbindelse med den øvrige Del af Riget. Det er en Befolkning, der bidrager betydeligt til Statskassens Indtægter ved en udbredt Skibsfart, og som vel kunde forlange, at de bleve stilledes paa lige Fod med Landets øvrige Beboere derved, at Staten eventuelt overtager Færgesæsonen til Fano. Men selv om dette ikke kan ske vil jeg spørge, om der da i alt Fald ikke kunde findes paa Midler, hvorved der sikredes en let og naturlig Forbindelse med Fastlandet og inden for rimelige Priser. I Øjeblikket er det jo saaledes, at naar en Mand nødvendig skal afsted paa en Tid, da Færgen ikke gaar, kan han vel leje en privat Baad, men han maa saa tillige betale Afgift til Monopolejerne. Det er dog et temmelig uholdbart Forhold og lægger i det hele Dens Beboere store Hindringer i Vejen for deres fri Bevægelse. Gaanske vist ved jeg, at Amtsraadet bestemmer Fragttaksterne, men Amtsraadet er jo vanffellig stillet, idet det skal bedømme, hvad der kan være rimelige Takster over for Monopolejerne og til lige, hvad der kan være rimelige Takster over for dem, der skulle befordres. Der er fornødt i Nalsborg Amt skabt en Færrebane, Hobro-Vægstor-Banen, som kun er nogle faa Aar gammel. Mod hele Egnens Ønske koncentrerede man Omsætningen paa Hobro Station, som ligger næsten en Fjerdingvej uden for Byen. Var det nu ikke muligt, at der en Gang kunde komme en Havnebane fra Stationen ned til Havnen, uden hvilken denne berømmelige Station kun faar meget ringe Betydning for Omsætningen.

Den højtærede Justitsminister vil jeg gerne spørge, om der ikke er Mulighed for, at der, inden Retsreformen kommer — og jeg er bange for, at det har lange Udgifter — kan paa de Steder i Landet, hvor det endnu er nødvendigt, blive skabt nogenlunde sikre Forhold for Bantebøgerne og Panteregistrene. Der er Jurisdiktioner, hvor alle disse vigtige Dokumenter, der jo ere af den største Betydning for hele Egnens Gjendomsforhold, henligge i Rum, der i højeste Grad ere udsatte for Ildsvaade. Jeg skal i saa Henseende nævne et Tilfælde, som jeg sender, nemlig Herredskontoret i Hobro, som er indrettet i en privat Lejebolig, og hvor der vistnok i givet Fald vilde være den største Vanfærlighed ved at bjærge disse kostbare Dokumenter. Det forekommer mig at være absolut nødvendigt, at vi en Gang saa passende Opbevaringssteder for disse Dokumenter.

Jeg glemte ved mine Udtalelser for om Renten et Punkt, som jeg nu vil omtale. Saa vel under den ærede Jordbrugsminister som under flere af de andre Minister findes der de saakaldte Byggelaan, der vil sige, at Funktionærer og Embedsmænd under Ministerierne, der have Embedsbolig, maa optage Byggelaan, naar deres Bolig trænger til at omkalfatres. Jeg ser nu i Anmærkningerne, at der af disse Byggelaan forlanges 4 pCt. Rente og 2 pCt. Afdrag, altsaa i alt 6 pCt. Naar man nu erindrer, at Staten kun giver 3½ pCt. for de Penge, som den sætter dertil, forekommer det mig lovlig ubilligt, at Funktionærene skulle svare 4 pCt. og i det hele en Amortisation og Forrentning af 6 pCt. Det forekommer mig at være lovlig ubilligt, at disse Funktionærer, fordi deres Bolig trænger til Ombygning inden for et Tidsrum af 20 Aar, skulle skænke Staten en forholdsvis ny Bolig. Det kan maasse være nødvendigt, at man lader dem bidrage til Ombygningen, for at de ikke skulle komme med urimelige Fordringer, men at Funktionærene saaledes faktisk i Løbet af 20 Aar skulle skænke Staten paa de forskellige Steder forholdsvis nye Bygninger, synes mig meget ubilligt. Disse Byggelaan findes under Jordbrugs- og Kultusministeriet, og jeg tror ogsaa under Indenrigsministeriet.

Endelig vil jeg spørge den ærede Kultusminister, om det virkelig er nødvendigt, at Præsterne for at faa de dem lovlige tilkommende Penge af Stiftsmidlerne, hvor Præsteembeder tilhørende Kapitaler opbevares, skulle betale 1½ pCt. til Stiftsmidlerne for at faa disse Penge udbetalte. Overformyndieriet tager, saa vidt jeg ved, kun 1 pCt.,